

TÀI LIỆU CƠ BẢN CỘNG HOÀ CAMEROON

-----*

I. Khái quát:

Vị trí địa lý: Cộng hoà Cameroon nằm ở Tây Phi, phía nằm giữa Ghi-nê Xích đạo và Nigeria.

Thủ đô: Yaoundé

Diện tích: 475.440 km².

Dân số: 20.549.221 người (T4/2012)

Tôn giáo: tín ngưỡng bản địa 40%, Thiên chúa giáo 40%, Đạo hồi 20%

Ngôn ngữ: Tiếng Anh, tiếng Pháp là ngôn ngữ chính thức. Ngoài ra còn có các tiếng bản địa

Khí hậu: Nhiệt đới ở vùng ven biển, nóng, ẩm ở lục địa

Đơn vị tiền tệ: Đồng franc của cộng đồng tài chính châu Phi (CAF), 1 USD= 506,04 CAF (2012)

Quốc khánh: 01/01/1960

Tổng thống: François Bozizé Biya (từ 1982)

Thủ tướng: Philemon YANG (từ 2009)

II. Lịch sử - chính trị:

1. Lịch sử

Cameroon là nước đầu tiên trong vùng châu Phi xích đạo được các sử gia biết đến với tên gọi Ka-nem, phát triển xung quanh hồ Sát vào thế kỷ IX. Đến thế kỷ XI, Cameroon trở thành một Nhà nước Hồi giáo.

Cuối thế kỷ XIV, dân du mục Pơn đã đến cư trú tại vùng hồ Sát. Họ tổ chức thành những tiểu quốc gia Hồi giáo. Vào cuối thế kỷ XVI, dưới triều đại của Mbu-em-bu, các vương quốc này phát triển rất mạnh. Từ cuối thế kỷ XV, Cameroon thực tế đã bị Tây Ban Nha, Bồ Đào Nha, Anh, Pháp, Đức dòm ngó. Người Bồ Đào Nha có mặt tại Cameroon đầu tiên. Đầu thế kỷ XIX, các tiểu quốc Hồi giáo ngày càng mở rộng và củng cố quyền lực của họ. Năm 1884, Đức bảo hộ Cameroon và đến năm 1914 thì chiếm toàn bộ nước này. Đại chiến Thế giới lần thứ I chấm dứt

với thất bại của Đức và Cameroon được đặt dưới sự uỷ trị của Hội quốc liên (1919). Cameroon chia làm hai phần: phần phía Đông đặt dưới sự giám hộ của Pháp, phần phía Tây đặt dưới sự giám hộ của Anh. Sau Đại chiến Thế giới thứ II, Cameroon được đặt dưới quyền uỷ trị của Liên hợp quốc, thực tế một phần Cameroon thuộc Anh.

Năm 1960, Cameroon thuộc Pháp giành độc lập và trở thành Cộng hòa Cameroon. Phần phía Nam, Cameroon thuộc Anh sáp nhập vào Cộng hòa Cameroon vào năm 1961.

2. Chính trị

2.1. Đối nội:

Năm 1972, Hiến pháp mới được thông qua, quy định chế độ 1 Đảng. Tháng 12/1990, quốc hội Cameroon thông qua việc chuyển tiếp sang một thể chế đa đảng. Tháng 10/1992, cuộc bầu cử Tổng thống đa đảng đầu tiên được tổ chức, Tổng thống Paul Biya thắng cử. Ông Paul Biya sau đó tiếp tục giành chiến thắng trong các cuộc bầu cử Tổng thống các năm 1997, 2004, 2011.

Đảng cầm quyền hiện nay là Liên minh dân chủ nhân dân Cameroon (RDPC). Hai Đảng đối lập chính là Đảng Mặt trận dân chủ xã hội (SDF) và Liên minh dân tộc vì dân chủ và tiến bộ (UNDP).

2.2. Đối ngoại:

Cameroon là thành viên LHQ, Phong trào KLK, Liên minh châu Phi, Tổ chức Đại hội đồng các Quốc gia Hồi giáo, Cộng đồng Pháp ngữ, Khối thịnh vượng chung...

Cameroon có quan hệ mật thiết với Pháp và phương Tây; có quan hệ kinh tế, thương mại với Trung Quốc. Tháng 5/1997, Thủ tướng Lý Bằng thăm Cameroon ký Hiệp định bảo hộ đầu tư, giúp 1,5 tỷ FCFA để thực hiện các dự án về khai thác bô-xít, lắp ráp máy kéo. Việc Nigeria chấp thuận trao trả bán đảo Bakassi cho

Cameroon (8/2008) đã giúp chấm dứt tranh chấp lãnh thổ kéo dài nhiều năm giữa hai quốc gia này.

III. Kinh tế:

Cameroon có tiềm năng về các mặt hàng cacao, chuối, cà phê, bông, mật ong, các sản phẩm lâm nghiệp, khai khoáng và dầu lửa. Cameroon là nền kinh tế lớn nhất khu vực Trung Phi, riêng GDP của nước này bằng 1 nửa tổng GDP của 6 nước thành viên Cộng đồng kinh tế và tiền tệ Trung Phi (CEMAC).

Giống như nhiều nước đang phát triển khác, quá trình đô thị hóa nhanh chóng đã tạo ra sức ép lên nền kinh tế. Hoạt động kinh tế lớn nhất tại Cameroon vẫn là nông nghiệp. Nhiều trở ngại khác đang cản trở sự phát triển của Cameroon như quan liêu, tham nhũng, hạ tầng cơ sở yếu kém. Gần đây, chính phủ đã tuyên bố nỗ lực tiêu diệt tham nhũng và tạo môi trường kinh doanh minh bạch hơn.

Năm 2012, tổng sản phẩm quốc nội của Cameroon đạt 24,51 tỷ USD, tăng trưởng 4,7% so với năm 2011. GDP bình quân đầu người của Cameroon đạt khoảng 1192 USD người/năm. Tỷ lệ lạm phát được duy trì ở mức 2,9%/năm.

Trong cơ cấu kinh tế, nông nghiệp đóng góp 19,8% GDP, công nghiệp 30,9% và dịch vụ 49,3%.

Về ngoại thương, năm 2012, Cameroon xuất khẩu 6,538 tỷ USD hàng hoá các loại, trong đó có dầu thô, các sản phẩm về dầu lửa, hạt coca, nhôm, bông, cà phê, gỗ xẻ. Các đối tác xuất khẩu của Cameroon là Ý, Tây Ban Nha, Pháp, Hàn Quốc, Mỹ, Hà Lan.

Kim ngạch nhập khẩu năm 2012 của Cameroon là 6,597 tỷ USD với các mặt hàng chính là máy móc, thiết bị điện, xe cộ, xăng dầu và thực phẩm. Các bạn hàng nhập khẩu của Cameroon là Pháp, Nigeria, Trung Quốc, Mỹ, Bỉ.

Về chính sách ngoại thương, Cameroon là thành viên của Cộng đồng Kinh tế và Tiền tệ Trung Phi (CEMAC) gồm 6 quốc gia Gabon, CH Trung Phi, CH Congo, Chad, và Ghinê Xích đạo áp dụng một biểu thuế nhập khẩu ngoại khối

chung với mức thuế trung bình là 18,4%. 4 loại thuế cơ bản gồm: 5% đối với hàng hoá thiết yếu; 10% đối với nguyên liệu thô và hàng hoá tạm nhập; 20% đối với hàng bán thành phẩm và 30% đối với hàng tiêu dùng. Ngoài ra còn có một số loại thuế đối với hàng hoá nhập khẩu đặc biệt tùy theo tính chất của hàng hoá, số lượng hàng và phương thức vận chuyển. Để tận thu thuế nhập khẩu, Chính phủ Cameroon đã thuê một công ty Thụy Sĩ phụ trách việc thu thuế. Các công ty xuất nhập khẩu phải đăng ký với Bộ Kinh tế và Tài chính và bảo đảm việc trả thuế trước khi đăng ký với Bộ Thương mại Cameroon.

IV. Quan hệ Việt Nam – Cameroon:

Việt Nam và Cameroon có quan hệ từ khá sớm, hai nước thiết lập quan hệ ngoại giao từ 30 tháng 8 năm 1972. Hiện nay Đại sứ quán ta tại An-giê-ri kiêm nhiệm Cameroon và Đại sứ quán Cameroon tại Trung Quốc kiêm nhiệm Việt Nam. Nhằm đẩy mạnh quan hệ hợp tác kinh tế thương mại với Cộng hòa Cameroon, tháng 8 năm 2011, Đoàn công tác của Bộ Công Thương do Thứ trưởng Lê Dương Quang dẫn đầu đã sang thăm và làm việc tại nước này. Tham gia đoàn có đại diện của Bộ Ngoại giao, Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam, một số doanh nghiệp hoạt động trong các lĩnh vực gạo, gỗ, điều, thương mại tổng hợp, chuyển giao công nghệ. Hai bên đã trao đổi dự thảo MOU về thương mại gạo nhằm tiến tới ký kết vào thời gian thích hợp

Cameroon là đối tác thương mại hàng đầu của Việt Nam ở khu vực Trung Phi và là 1 trong 10 nước có trao đổi thương mại lớn nhất trong các nước châu Phi.

Năm 2012, kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam sang thị trường Cameroon đạt 61,96 triệu USD giảm 22% so với năm 2011 trong đó mặt hàng xuất khẩu chính là gạo (đạt 43,9 triệu USD), hàng thủy sản (7,1 triệu USD), nguyên phụ liệu thuốc lá (1,6 triệu USD), phân NPK (827.200 USD), nguyên phụ liệu dệt may, da giày (312.000 USD), giấy các loại (305.540 USD)...

Kim ngạch nhập khẩu từ Cameroon cũng không ngừng tăng, đặc biệt là mặt hàng gỗ nguyên liệu phục vụ sản xuất trong nước. Trong những năm gần đây, rất nhiều doanh nghiệp Việt Nam đã sang tìm hiểu thị trường và mua những đơn hàng gỗ lớn từ Cameroon. Giá trị nhập khẩu từ Cameroon năm 2012 đạt 70,35 triệu USD giảm 13%, trong đó các mặt hàng gỗ và sản phẩm gỗ chiếm 66,83 triệu USD, bông các loại 3,2 triệu USD, sắt thép phế liệu 204.384 USD.

Về đầu tư, tháng 12/2012, Tập đoàn Viễn thông quân đội Viettel đã đầu tư 393,9 triệu USD vào Cameroon trong lĩnh vực mạng viễn thông và Internet. Viettel là nhà cung cấp viễn thông thứ 3 của Cameroon và phủ sóng khoảng 81% lãnh thổ nước này, với công nghệ sử dụng 2G và 3G.

V. Triển vọng và tiềm năng thị trường:

Về xuất khẩu

Gạo: Với dân số hơn 20 triệu người, nhu cầu tiêu thụ gạo của Cameroon vào khoảng 450.000 đến 500.000 tấn mỗi năm. Do sản xuất trong nước chưa đủ, hàng năm, Cameroon phải nhập khẩu 400.000 tấn gạo chủ yếu từ các quốc gia châu Á như Trung Quốc, Pakistan, Thái Lan, Ấn Độ và Việt Nam. Kim ngạch xuất khẩu gạo của Việt Nam sang Cameroon mấy năm gần đây tăng liên tục từ 23,5 triệu USD năm 2010 lên 43,9 triệu USD năm 2012.

Hàng hải sản: Đây là mặt hàng Việt Nam có nhiều triển vọng đẩy mạnh xuất khẩu sang Cameroon với kim ngạch tăng từ 2,5 triệu USD năm 2012 lên 7,1 triệu USD năm 2012.

Sản phẩm dệt may: Cũng là mặt hàng có kim ngạch xuất khẩu quan trọng, đạt mức cao nhất là 24,5 triệu USD năm 2011. Ngoài phục vụ tiêu dùng trong nước, Cameroon còn nhập khẩu hàng dệt may để xuất khẩu sang các nước trong khu vực.

Bên cạnh những sản phẩm trên thì nguyên phụ liệu thuốc lá, phân bón, sản phẩm từ giấy, linh kiện phụ tùng xe đạp, xe máy, sản phẩm sắt thép... cũng là

những mặt hàng Việt Nam có nhiều tiềm năng tăng kim ngạch xuất khẩu do nhu cầu của Cameroon liên tục tăng trong những năm gần đây.

Về nhập khẩu

Gỗ và sản phẩm gỗ: Cameroun là quốc gia có khối lượng gỗ lớn thứ hai châu Phi (sau CH Dân chủ Congo) với diện tích rừng 19.875.000 ha. Trong những năm gần đây, rất nhiều doanh nghiệp Việt Nam đã sang tìm hiểu thị trường và mua những đơn hàng gỗ lớn từ Cameroon. Kim ngạch nhập khẩu gỗ của Việt Nam đã tăng rất mạnh từ 33.259 USD năm 2010 lên 66,83 triệu USD năm 2012 (chiếm 95% tổng giá trị nhập khẩu từ Cameroon).

Bông: Là mặt hàng nhập khẩu quan trọng thứ hai của Việt Nam từ Cameroon. Năm 2010, kim ngạch nhập khẩu mặt hàng này lên tới 11,78 triệu USD. Năm 2012, giá trị nhập khẩu bông giảm xuống còn 3,2 triệu USD.

Sắt thép phế liệu: Cũng là mặt hàng Việt Nam thường xuyên nhập khẩu Cameroon. Năm 2010, doanh nghiệp của ta đã mua từ thị trường này 3 triệu USD sắt thép phế liệu, mức cao nhất trong các năm trở lại đây.

VI. Một số lưu ý khi giao dịch với đối tác Cameroon:

Vấn đề ngôn ngữ

Người dân Cameroon có thể sử dụng cả 2 ngôn ngữ tiếng Anh và tiếng Pháp. Khi giao dịch với các đối tác tại Cameroon, có thể thấy trên các giấy tờ chứng nhận đều được thể hiện song song bằng hai ngôn ngữ này. Đây là một điểm thuận lợi cho các doanh nghiệp Việt Nam trong việc giao dịch với các đối tác Cameroon

Tiêu chuẩn, kiểm định dán nhãn và chứng nhận

Một ủy ban thuộc Chính phủ về kiểm soát giá, trọng lượng và đo lường có trách nhiệm chính trong việc quản lý các tiêu chuẩn. Nhãn hàng hóa phải ghi bằng tiếng Anh và tiếng Pháp, nêu rõ nước xuất xứ, tên và địa chỉ của nhà sản xuất. Việc kiểm định trước khi vận chuyển có thể bao gồm cả việc kiểm tra chất lượng hàng hóa nhập khẩu vào Cameroon.

Hiện tượng lừa đảo tại Cameroon

Thời gian qua, đã có các doanh nghiệp trong nước nhận được qua mạng Internet những đề nghị mua, bán hàng hoặc ký hợp đồng giao dịch, hợp tác kinh doanh từ một số đối tượng lừa đảo tại Cameroon.

Hình thức lừa đảo phổ biến nhất là lừa đảo lệ phí trả trước, trong đó kẻ lừa đảo thường giả danh một doanh nghiệp nhập khẩu và đưa ra các giấy chứng nhận doanh nghiệp giả mạo (chẳng hạn có doanh nghiệp Cameroon gửi giấy chứng nhận kinh doanh có đóng dấu của Bộ Kinh tế - Thương mại Cameroon, thực tế Bộ này không tồn tại) hoặc đưa ra những địa chỉ doanh nghiệp không tồn tại mà khi cần các doanh nghiệp Việt Nam không thể liên hệ được. Họ thường đề nghị mua hàng với những hợp đồng giá trị lớn hàng chục triệu USD, điều kiện thanh toán dễ dàng sau đó đề nghị doanh nghiệp xuất khẩu trả một khoản lệ phí để xin giấy chứng nhận nhập khẩu hàng hoá hoặc phí đăng ký nhập khẩu vào nước sở tại... với giá trị vài nghìn đô-la Mỹ trả vào tài khoản do đối tác chỉ định.

Ngoài ra, tại thị trường này đã xảy ra hiện tượng lừa đảo tiền đặt cọc hàng nhập khẩu qua mạng Internet. Các đối tượng này thường tiến hành việc chào hàng, ký hợp đồng bán hàng với điều kiện hấp dẫn và yêu cầu đặt cọc tối thiểu 10% bằng hình thức điện chuyển tiền (TT). Sau khi doanh nghiệp Việt Nam chuyển tiền để thực hiện hợp đồng, đối tượng chấm dứt mọi giao dịch, thông tin liên hệ, không thực hiện việc giao hàng như hợp đồng đã ký. Đã có doanh nghiệp Việt Nam bị lừa mất hàng chục ngàn USD.

Để hạn chế rủi ro, tránh tổn thất tài chính trong quá trình hợp tác kinh doanh, thực hiện hợp đồng XNK và có thể tìm kiếm được các đối tác thực sự tin cậy từ các nước Châu Phi, các doanh nghiệp cần lưu ý không tìm kiếm khách hàng qua mạng điện tử Internet.

Để tìm kiếm đối tác, doanh nghiệp nên tích cực tham gia các đoàn nghiên cứu thị trường, xúc tiến thương mại do Bộ Công Thương, VCCI và các cơ quan XTTM của Việt Nam tổ chức, tham dự các Hội chợ-triển lãm quốc tế.

Doanh nghiệp cần yêu cầu đối tác cung cấp đầy đủ Giấy phép kinh doanh, Thẻ XNK, địa chỉ ngân hàng nơi đối tác mở tài khoản và gửi cho Thương vụ Việt Nam tại Châu Phi hoặc gửi về Bộ Công Thương (Vụ Thị trường Châu Phi, Tây Á, Nam Á) để nhờ tư vấn.

Giải quyết tranh chấp tại Cameroon

Việc giải quyết các tranh chấp thương mại tại tòa án Cameroon có chi phí cao và thủ tục phức tạp. Hơn nữa, trong trường hợp doanh nghiệp có được phán quyết có lợi của tòa án, việc bắt buộc bên thua kiện thực hiện các phán quyết của tòa án cũng còn nhiều bất cập.

Thành lập công ty tại Cameroon

Thủ tục thành lập doanh nghiệp tại Cameroon tương đối dễ dàng. Để thành lập 1 công ty sẽ mất trung bình 19 ngày làm việc. Có 2 loại hình doanh nghiệp chính là Công ty trách nhiệm hữu hạn và Công ty cổ phần. Người nước ngoài có thể tham gia sở hữu 100% vốn doanh nghiệp.

Việc xin visa

Hiện nay, Việt Nam chưa có cơ quan đại diện ngoại giao tại Cameroon và ngược lại. Vì vậy, các doanh nghiệp Việt Nam muốn xin visa vào Cameroon phải xin tại đại sứ quán của nước này tại Trung Quốc hoặc một số nước khác. Ngoài ra, doanh nghiệp cũng có thể xin visa tại sân bay nơi đến ở Cameroon với điều kiện Cơ quan phụ trách xuất nhập cảnh Cameroon gửi trước giấy phép đồng ý cho nhập cảnh vào nước này. Lưu ý: Chỉ khi đến nơi, người xin visa mới phải nộp lệ phí cho Hải quan cửa khẩu./.

Hoàng Đức Nhuận

